

ALDOUS HUXLEY

**ZAMAN ARTIK
DURMALI**

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: FUAT SEVİMAY

Düşünce dediğın yaşamın kölesi ve yaşam da zamanın soytarısı,
Ve dünyayı arşınlayan,
Zaman artık durmalı.

–William Shakespeare, *IV. Henry*

BİRİNCİ BÖLÜM

Sebastian Barnack halk kütüphanesinin okuma odasından geldi, paspal paltosunu giyinmek için holde durdu. Onu gören Bayan Ockham yüreğine kılıç saplanmış gibi hissetti. Bu küçük ve hassas canlı, melek yüzü ve kıvrım kıvrım saçlarıyla âdeta onun birtanesinin, hayatını kaybetmiş, yitip gitmiş biricik oğlunun suretindeydi.

Delikanlının paltosuyla cebelleşirken dudaklarının kıpırdadığını fark etti. Sevgili Frankie'si de böyle kendi kendine konuşurdu. Delikanlı döndü ve kadının oturduğu bankın önünden geçip kapıya doğru yürüdü.

Bayan Ockham, bu ete kemiğe bürünmüş, canlı hayaleti yolumdan alıkoymak ve yaralı yüreğindeki keskin hatırayı bastırmak için yüksek sesle, "Hava soğuk bu akşam," dedi.

Zihnini meşgul eden düşüncelerinden bir anda sıyrılıp irkilten Sebastian duraladı, döndü ve bir ya da iki saniyeliğine, ne dendiğini anlamaksızın kadına baktı. Sonra bu özlem dolu anaç gülümsemenin ayırına vardı. Bakışları katılaştı. Daha önce de böyle bir şey olmuştu. Kadın ona bebek arabasında başı okşanan şu tatlı bebeklerden biri gibi davranıyordu. Yaşlı orospuya gününü gösterecekti! Ama çoğu zaman olduğu gibi gereken cesareti

bulamayıp zihnini toparlayamadı. Sonunda hafifçe gülümsedi ve akşamı kastederek, Evet, *öyleydi*, dedi.

O sıra Bayan Ockham çantasını açıp içinden beyaz bir karton kutu çıkarmıştı.

“Bir tane ister misin?”

Kutuyu uzattı. Sevgili Frankie’sinin ve kendisinin de en sevdiği Fransız çikolatalarındandı. Bayan Ockham’ın tatlıya karşı düşkünlüğü vardı.

Sebastian farkında olmadan kadının dediğini yaptı. Kadının aksanında sorun yoktu ve biçimsiz, kaba yünlü kumaşına rağmen kıyafeti de belli ki pahalı ve iyi kaliteydi. Ama şişman ve yaşlıydı – tahminen kırk yaşlarında. İnsanı canından bezdiren yaratığa haddini bildirmekle, bu duygudan hiç de aşağı kalır yanı olmayan, şu leziz *langues de chat*’lardan* birinden tatmak arzusu arasında kararsız kaldı. Kadının sevimsiz, yumuşak yüzüne bakarken, Pug köpeğine benziyor, diye geçirdi içinden. Kötü görünümlü, pembe suratlı, yoluk saçlı bir pug. Böyle düşünmekle, artık çikolataları, minnet hissetmeden alabileceği duygusuna erişti.

“Sağ olun,” deyip kadına, orta yaşlı kadınların büsbütün karşı konulmaz bulduğu, şu büyüleyici gülüşlerden biriyle karşılık verdi.

On yedi yaş, yani hem yaştan bağımsız bir olgunlukta hissedip hem de on üç yaşında bir Della Robbia’nın meleksi görünüşünde olmak, saçma ve insanı utandıran bir yazgıydı. Ama geçen Noel Nietzsche okumuştı ve o günden beri yazgısını sevmesi gerektiğini biliyordu. Yazgısını sevmek. *Amor Fati* – ama sağlıklı bir sinizm ile yoğunlaşmış hâlini. Madem insanlar birisine, yaşından daha küçük görünüyor diye ödeme yapmaya hazırlar, neden onlara istediklerini vermesin ki?

“Ne güzelmiş!”

Kenarlarına çikolata kahverengisinin bulaştığı ağızyla kadına

* (Fr.) Yavaş sohbet. –yhn

yeniden gülümsedi. Bayan Ockham'ın yüreğindeki kılıç bir kez daha acıyla burkuldu.

“Tüm paketi al,” dedi. Sesi titriyor, ıslak gözleri parlıyordu.

“Hayır, hayır, alamam...”

“Al,” diye ısrar etti, “hadi al.” Ve eline – Frankie'nin eline tutuşturuverdi.

“Ah, sağ olun...” Bu tam da Sebastian'ın umduğu hatta beklediği tepkiydi. Bu ihtiyar Dodolarla daha önce de bazı deneyimleri olmuştu.

Bayan Ockham üzgün bir tınıyla, “Bir zamanlar bir oğlum vardı,” diye sürdürdü. “Tıpkı sana benzerdi. Aynı saç, aynı göz rengi...” Gözyaşları yanağından süzüldü. Gözlüğünü çıkarıp gözyaşlarını sildi, sonra burnunu çeke çeke ayaklandı ve aceleyle okuma odasının yolunu tuttu.

Sebastian, gözden yitene dek kadının ardından baktı. O an korkunç suçlu ve sefil hissetti. Elindeki pakete baktı. Şu *langues de chat*'ı şimdi elinde tutuyor olabilecek bir oğlan ölmüş gitmişti: Ve kendi annesi hayatta olsa, hemen hemen o zavallı, gözlüklü kadının yaşlarında olacaktı. Ve *Sebastian* hayatını kaybetmiş olsa, o da tıpkı böyle mutsuz ve duygusal olurdu. Birden çikolataları fırlatıp atacak gibi elini kaldırdı; sonra kendini tuttu. Hayır, bu düpedüz aptallık ve saçma bir davranış olurdu. Paketi cebine soktu ve puslu alacakaranlığa doğru yürümeye koyuldu.

“Milyonlarcası,” diye fısıldadı kendi kendine; ve kötücüllüğün büyüklüğü, sözcüğü tekrar ettikçe büyüyormuş gibi geldi. Dünyanın her bir yanında milyonlarca kadın ve erkek acı içinde kıvranıyordu; tam da şu anda milyonlarcası ölmekteydi; şu zavallı moruğunkini andıran acıyla büzülmüş suratlarıyla milyonlarcası yas tutuyor, yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Milyonlarcası aç, korku dolu, hasta ve kaygılıydı. Milyonlarcası kötü yürekli başka milyonlar tarafından lanetleniyor, tekmeleniyor ve dövülüyordu. Ve her yanı çer çöp, kusmuk ve kirli bedenler kaplamış, aptallık ve çirkinlik belası her yana sızmıştı. Dehşet her yanda, birisi iyi ve

mutlu hissettiği anda bile kol geziyordu – köşeyi döner dönmez, hemen kapının ardında, hep orada bir yerlerdeydi.

Haverstock'tan yokuş aşağı yürürken Sebastian, kendinden kaynaklanmayan bir mutsuzluğun ruhunu ele geçirdiğini hissetti. Artık ölüm ve acı dışında başka hiçbir şey yokmuş gibi geliyordu.

Sonra Keats'in "Dünyayı sarmış dev acı!" dizesini anımsadı. Dev acı. Diğer dizeleri anımsayabilmek için zihnini zorladı. "Bunca yükseğe kimse el koyamaz..." Gerisi nasıldı?

*Bunca yükseğe kimse el koyamaz, o gölgeye dönüşemez,
Ama kim ki dünyanın sefaletini
Kendinde bilir, artık huzur bulamaz...*

Nasıl da doğru sözler! Bu dizeler belki de Keats'in aklına, şu an kendisinin yaptığı gibi, Hampstead'den yokuş aşağı yürüdüğü soğuk bir bahar akşamı gelmişti. Aşağı yürüyüp arada bir ciğerlerine takılmış balgamı sökmek için öksürmek üzere duruyor, muhtemelen başkalarının ölümü gibi kendi ölümünü düşünüyordu. Sebastian yeniden, kendi duyacağı şekilde fısıldamaya koyuldu.

*Bunca yükseğe kimse el koyamaz, o gölgeye dönüşemez,
Ama kim ki...*

Aman Tanrım, sesli söyleyince kulağa nasıl da dehşetli geliyor! *Bunca* yükseğe konamayan *o* gölge, ama *kim* ki... Yüreğinden geçen böyle bir şeyi nasıl söze dökmüş? Ama tabii, ihtiyaç Keats kimi zaman da epey dikkatsiz biriydi. Dâhi olması bile onu, zaman zaman kötü zevkin berbat boşluğuna düşmekten alıkoyamıyordu. *Endymion*'da insanın tüylerini ürpertecek şeyler vardı. Ve birisi kalkıp Yunan olsa gerek diye dile getirse... Sebastian kendinden hoşnut bir alaycılıkla gülümsedi. Günün birinde Yunan mitolojisiyle neler yapılabileceğini gösterecekti.

Aynı anda zihni yeniden, kütüphanede Tarn'ın Yunan uygarlığı hakkındaki kitabını okurken zihnine düşen deyişlere gitti. “Şu kuru incirleri boş ver gitsin!” diye başlamalıydı. “Kuru incirleri boş ver...” Ama kuru incirler belki de iyidir. Kölelere mahsulün artığı ve çürüğü dışında bir şey düşmezdi. Madem öyle, “*Bayat* incirleri boş ver.” Hem nasıl yankılandığına bakınca “bayat” ses uyumu açısından daha güzel oturuyordu.

*Bayat incirleri boş ver, ekin kurdunu ve kırıbaçı da,
Ölümden korkan ihtiyarlar...*

Ama böyle çok yavan oluyordu. Şu kötü Wordsworth dizelerindekine benzer şekilde, çakılları silindirle takır tukur ezer gibi. Peki ya “kuruyup buruşmaktan korkmak” desek?

Kurumaktan ödü patlayan adamlar ve kadınlar...

11

Gynaeceumun ot gibi sıkıcı geçen hayatını nasıl bağlayacağına kafa yorarken tereddüde düştü. Sonra kafatasının hemen arkasındaki gizemli ışık ve enerji kaynağından mükemmel dize dökülüverdi: “...kafesteki kadınlar.”

Sebastian şu kısacık imgenin vuruculuğuna gülümsedi – azgın ve evcimenlikle ilgisi olmayan kızlarla dolu koca bir hayvanat bahçesi, zengin dullarla dolu bir kuşhane. Ama bunları bir başka šiire saklayacaktı – kadın cinsiyetinin tümünden öç alacağı bir şiir. Şu an derdi Helenlerleydi – Yunanistan denen şu tarihi sefaletle ve hayali zaferle. Tüm insanları düşününce elbette hayali ama bir birey, hem de bir şair tarafından gerçekleştirilebilir. Günün birinde, bir şekilde, bir yerlerde o zaferi tutup sıkı sıkı kavrayacaktı; Sebastian emindi bundan. Ama şu an önemli olan milleti kendine güldürmemekti. Nostaljisinin tutkusu ironiyle, kaç zamandır ideale duyulan hasret de bir tutam absürdle dengelenmeliydi ifadede. Ölmüş oğlanı ve dünyanın dev acısını

unutmasına yardımcı olsun diye cebindeki dükkândan bir *langue de chat* kaptı ve ağzı tıka basa doluyken, bir şiir yaratmanın sarhoş ediciliğine geri döndü.

*Bayat incirleri boş ver gitsin, ekin kurdunu ve kırbacı da
Ölümden ödü patlayan adamlar ve kafeslerde kadınlar.*

Bu kadar tarih iş görür. Şimdi hayallere seslenmeli.

Mütemadi bir hazıranda...

Kafasını salladı. “Mütemadi,” gerzek coğrafya dersine giren müdürün Ekvador’un ikliminden bahsetmesini andırıyordu. Aklına, “Müzmin” seçeneği geldi. Vârisli damarlar ile Cockney hizmetçi kadınların argosunu aynı anda çağrıştıran sözcük çok hoşuna gitti.

12

*Müzmin bir haziran günü, hani Alkibiadis
Platon sakalıyla çepeçevre!*

Rezalet! Gerçek isimlerin burada ne işi var. Kaslı, heybetli falan dese belki? Sonra “Ağır sıklet” sözü muştı gibi zihninde beliriverdi. Evet, evet; “hani aydın ve ağır sıklet.” Bir kakhaha patlattı. Plato’nun yerine de “bilgelik” koydun mu al sana:

*Müzmin bir haziran günü, hani aydın ve ağır sıklet
Bilgelğin sakalıyla çepeçevre!*

Sebastian sözcükleri keyifle iki üç kez yineledi. Şimdi diğer cinsiyete gelemim.

*Duy bak yaklaşanı,
Tıngırtılar ve flüt sesleri!*

Kendi kendine kaş çatarak yürümeyi sürdürdü. Şu şahlanan Bakkhalar, şu Praksiteles misali memeler ve kalçalar, saksılardaki dansçılar – onları anlamlandırmak cehennem azabı gibi! Sıkıştır ve anıştır. Tüm şehvetli imgeleri bir yığında yoğunlaştır ve sonra onlardan, sözcüklerden oluşan kadeh dolusu, bir seferde kafayı bulduran, sert ve ferah, mayhoş ve afrodizyak bir içki damıt. Söylemesi kolay tabii. Sonunda dudakları kıpırdadı.

“Duy bak,” diye fısıldadı yeniden.

*Duy bak yaklaşanı,
Yanımda yöremde tıngırtılar ve flüt sesleri,
Dön dolaş, nasıl da göz kamaştırır,
Son peçe gevşedi, uydularını kopar yörüngesinden!*

İç çekip kafasını salladı. Henüz tam oturmadı ama yine de şimdilik iş görür. Bu arada köşeye gelmişti. Eve mi gitseydi yoksa Bantry Place’a doğru yürüyüp Susan’ı alsa ve ona yeni şiirini mi okusaydı? Sebastian bir an tereddüt etti ve sonra ikinci seçeneğe karar verip sağa döndü. Birinin kendisini dinleyip alkışlamasını istiyordu.

13

*...göz kamaştırır,
Son peçe de gevşedi, uydularını kopar yörüngesinden!*

Belki de çok kısa olmuştu. Şu göz kamaştırma ile mor Bengal maytaplarının patladığı sonun arasına birkaç dize daha serpiştirmeliydi. Örneğin Parthenon hakkında bir şeyler. Belki de Akhilleus hakkında bir şey olsa daha eğlenceli olur.

*Kıyı koşarlarda hüznün, takati kesik haykırışlar
İşkence görmüş bir ağızdan...*

Aman Tanrım! İşte hançeresinde Bengal maytapları karşı konulamaz biçimde ısıldıyordu.

*Ve sümbül rengi denizde her daim
Baş döndüren binlerce ada,
O yaban arzular...*

Hayır, hayır. Çok başıboş, ete kemiğe bürünmemiş bir soyutluk!

*Boğalar, evlatlar, çılgın kuğular ve dimdik meme uçları,
Tavında dövülen kızıl demir misali alazlı şehvet
Ateşin içinde parladıkça parlayan alev...*

Ama “parlayan” uyaklı olmuyor, kendinden öte bir anlamı da yok. Aradığı öyle bir kelimeydi ki büyüyen ateşin yoğunluğunu tarif etmekle birlikte kendi tutkulu, sevgi dolu inancını da aktarsın – şiirsel, cinsel hatta dini (böyle şeyler arıyorsan şayet) tüm coşkuların eşdeğeri ve bunların sıradana, sıkıcı vasatlıklara üstünlüğünü anlatsın.

Engeli aşmasına yardımcı olacak dürtüyü yaratması umuduy-
la en başa döndü.

*Ve sümbül rengi denizde bu arada
Baş döndüren binlerce ada,
Boğalar, evlatlar, çılgın kuğular ve dimdik meme uçları,
Tavında dövülen kızıl demir misali alazlı şehvet
Ateşten... ateşten...*

Duraladı; ve sonra sözler dökülüverdi.

*Ateşten saf ateşe, Nurun ta kendisi –
Tanrıların akkor çiftleşmesi.*

Ama işte Bantry Place sapağına gelmişti hatta beş numaranın perdesi örtük penceresinden piyano dersindeki Susan'ın tüm kış boyu çalıştığı şu Scarlatti bestesini çaldığını duyabiliyordu. Kulağına çalınan müziğin tarzında, şampanyanın şişesinden ritmik zerrelere hâlinde fışkırması, yüzeye ulaştığındaysa dipteki şarabın sek ve keskin sesine dönüşmesini andıran bir şeyler vardı. Bu benzetme Sebastian'ın öyle hoşuna gitti ki daha önce hiç şampanya tatmadığı aklına bile gelmedi; ve zile basarken aklındaki son şey, çalınan müzik aletinin, ihtiyar Pfeiffer'ın ısıtılı Blüthner'i değil de bir klavsen olması durumunda müziğin daha da keskin ve sek hâle dönüşebileceğiydi.

Sebastian müzik odasından içeri girdiğinde Susan, piyanonun üstünden onu gördü – şu adamın güzel aralıklı dudakları ve okşayıp parmaklarını arasında gezdirmeyi özlediği (ama bunu yapmasına hiç izin vermezdi) rüzgârın tatlı coşkun bukleler hâlinde uçurup dağıttığı yumuşacık saçları işte oradaydı. Yolunu değiştirip ona uğraması ne hoştu! Hemen gururlu bir gülümsemeyle baktı ona ve aynı anda, Sebastian'ın saçındaki küçük, lahana yapraklarına düşen çiylere andıran damlaları fark etti, yalnız bu damlalar daha küçük, ipek kozası boncukları misaliydi ve biri kal-kıp onlara dokunsa buz misali soğuyacaklarmış gibiydiler. Bunu düşünmek bile Susan'ı, sol elini adamın saçında gezdirmeye fikrin-den alıkoymaya yetti.

Kafese tıklanmış hayvan gibi odada volta atan ihtiyar Dr. Pfeiffer –pantolona tıktırılmış, deniz aygırı bıyıklı, küçük, obur bir ayıyı andırıyordu– ağzının köşesindeki bolca çiğnenmiş puroyu alıp Almanca bağırdı:

“*Musik, musik!*”

Susan aklından ipeksi çiy taneleri fikrini savuşturmak için çabaladı ve bocalayan sonatın peşine düşüp çalmayı sürdürdü. Utandığı için yüzü kıpkırmızı kesilmişti.

Al al yanakları neredeyse kestane rengi saçlarıyla aynı kızılıktaydı. Kırmızı pancarlar ve havuçlar, diye geçirdi içinden Sebas-

tian hiç yüz vermeden; ve Susan'ın gülümseyince ortaya dökülen dişetlerini de hesaba katarsak – pozitif anlamda anatomik bir görüntüyü.

Susan son melodinin de üstünden geçtikten sonra ellerini kucığına bıraktı, hocasının yargısını beklemeye koyuldu. O yorum bir kükre ve purodan salınan duman eşliğinde geldi.

“Güzel, güzel!” Ve sanki arabaya koşulmuş atı dehler gibi kızın omzunu tapıkladı. Sonra Sebastian'a döndü.

“Und here's der liddle Ariel! Oder, belki, der liddle Puck-not?” Ustaca ettiği laflardan ötürü ve en nazik, kültürlü şakayı yakaladığını düşündüğünde hep olduğu gibi kısıp gözkapaklarının arasından bir ısıltı gelip geçti.

Küçük Ariel, küçük Cin... Bir öğleden sonra iki kez ve bu kez makul bir gerekçesi de yok – sırf ihtiyar moruk kendini komik sansın diye.

16 Sebastian, “Alman olmadığımın,” diye yüzünü ekşiterek yanıtladı, “hiç Shakespeare okumuşluğum da yok – o nedenle diyemem ki.”

Dr. Pfeiffer, “Can Cingöz, canım Cingöz!” diye bağırды ve öylesine yürekten bir kahkaha patlattı ki ciğerlerindeki müzmin bronşit bir öksürük koyuverdi.

Susan'ın yüzünde endişeli bir ifade belirdi. Bu işin sonunun nereye varacağını ancak Tanrı bilebilirdi. Piyanonun önünde oturduğu tabureden ayağa fırladı ve Dr. Pfeiffer'ın öksürüğünün patlamaları ve korkunç hırıltıları azıcık durulmuşken, hemen ayrılımları gerektiğini söyleyiverdi; annesi özellikle bugün erken döner mi diye merak içindeymiş.

Dr. Pfeiffer gözündeki yaşları sildi, ucu kemirilmiş purosundan bir ısırik daha aldı, Susan'ı arabaya koşulmuş at gibi birkaç kez daha pohpohladı ve Tanrı aşkına sağ elindeki titremeye dair söylediklerini de unutmamasını tembihledi. Sonra masadan, son

* (Alm.) “Küçük Ariel de buradaymış. Ya da bizim küçük Puck mı demeli?” –*çn*

doğum gününde müteşekkire bir öğrencisinin verdiği sedir kaktus malı gümüş kutuyu aldı, Sebastian'a döndü ve oğlanın omzuna kare şeklindeki kocaman elini koydu, diğeriyle de burnunun altındaki puroyu tuttu.

Tatlı bir dille, "Al bir tane," dedi. "Kap bakalım şişko şirin bir Havana. Bedava, *und garantiert*,* emzik bebesini bile kusturmaz."

Kızgınlıktan neredeyse ağlamak üzere olan Sebastian, "Kapa çeneni," diye bağırdı ve zorbanın elinin altından aniden kayar gibi sıvışıp odadan fırladı çıktı. Susan bir anlığına tereddütle duraladı, sonra tek söz etmeden Sebastian'ın ardından koştu. Dr. Pfeiffer puroyu ağzından çekip kızın arkasından bağırdı:

"Çabuk! Çabuk ol! Küçük dâhimiz ağlıyor."

Kapı çarpıldı. Bronşitleri karşı koysa da Dr. Pfeiffer bir kez daha koca koca kahkahalar atmaya başladı. Küçük dâhi iki ay önce purolarından birini almayı kabul etmiş ve Susan "Ay Işığın Sonatı"nda en iyi performansını göstermişken, neredeyse beş dakika tüttürmüştü. Sonra panik içinde banyoya koşturmuş ama oraya da zamanında varmayı becerememişti. Dr. Pfeiffer'ın mizah anlayışı eski çağlardan kalmaydı; ona kalırsa, şu ikinci kattaki kusmuklar, *Faust*'taki şakalardan sonra en komik şeydi.

* (Alm.) Temin ederim ki. -çn

İKİNCİ BÖLÜM

Sebastian öyle hızlı yürüyordu ki Susan koşmak zorunda kalmış ve buna rağmen ona ancak ikinci lambanın orada yetişebilmişti. Kolunu yakalayıp şefkatle kavradı.

18

“Sebastian!”

Sebastian, “Bırak dedim!” diye sinirle emretti ve kolunu kızın elinden kurtardı. Kimsenin boyunduruğu altına girecek ya da tessellisine ihtiyaç duyacak değildi.

İşte! Susan yine yanlış şeyi yapmıştı. Ama o da bu kadar huy-suz olmak zorunda mıydı? Hem Pfeiffy gibi ihtiyar götleğin te-kini neden bu kadar kafasına takıyordu ki?

Bir süre yan yana, sessizce yürüdüler. Sonunda konuşan Susan oldu.

“Şiir yazdın mı bugün?”

Sebastian, “Hayır,” diye yalan söyledi. Tanrıların akkor çiftleşmesi sönmüş, küle dönmüştü. Dizeleri şimdi yeniden, şu olan bitenden sonra, evvelki günün yemeğinden artakalan soğuk artıklarla beslenir gibi ezberden okumak fikri midesini bulandırıyor.

Yeniden sessizliğe gömüldüler. Neredeyse tatil sayılır, diye düşünüyordu Susan, sınav zamanı olduğuna göre hem futbol da yok.

Sebastian öğleden sonrasını şu Esdaile denen yaratıkla mı geçir-mişti yoksa? Bir dahaki lambanın altına geldiklerinde göz ucuyla onu kesti; evet, kuşkusuz durum buydu, gözlerinin altı kararmıştı. Domuzlar! Birden sinir oldu – kıskançlıktan kaynaklı, dile geti-rilemediği için insanın içini kemiren bir sinir. Ne söz hakkı vardı ki; kuzen olmaları, yani neredeyse kardeş sayılmaları dışında bir durum söz konusu olmamıştı hiç; dahası onun Susan'ı asla baş-ka türlü düşünmemiş olması da kahredici bir şekilde aşikârdı. Ve hani iki yıl önce, onu elbisesiz görmek istediğinde Susan panikle hayır demişti ya. O günün iki gün sonrasında da Pamela Groves'a olan biteni anlatmıştı; ve anne babası Susan'ınkilere kıyasla çok genç olan ve ilerici okullara giden Pamela kahkahalarla gülmüştü. Dert ettiğin şeye bak demişti! Ne varmış ki bunda, kardeşleri, ku-zenleri birbirlerini hep elbisesiz görüyormuş. Evet, kardeşlerinin arkadaşları da. Hâl böyleyken zavallı Sebastian, madem istemiş, neden bundan mahrum kalacaktı ki? Tüm o Viktoryen dönem namus tantanaları! Susan hem kendinin hem de annesinin eski moda düşüncelerinden utanç duymuştu. Sebastian bir kez daha soracak olsa hemen oracıkta pijamalarını çıkaracak, hayalinde canlandırdığı şekliyle, babasının çalışmalarında yer alan Alma-Tadema'nın heykellerindeki Romalı tanrıça mı her kimse onun tavrıyla dikilecek, gülümseyerek kollarını, saçını topluyormuş gibi yukarı kaldıracaktı. Birkaç gün boy aynasının karşısında bu sahneyi, sonunda en mükemmel hâle gelene dek çalışmıştı. Ama ne yazık ki Sebastian yeni bir girişimde bulunmamış, Susan da kendi isteğiyle yapacak cesareti bulamamıştı. Sonunda ne olmuş-tu, o Esdaile denen orospuyla en korkunç şeyleri yapıyordu ve Susan'ın bağırmaya bile ne hakkı ne de sebebi vardı. Şöyle içinden geldiği gibi yüzüne tokadı geçirse, ağzına geleni sayıp dökse, saçını çekse ve... ona kendini öptürtse.

Sonunda, küçümseyen bir tını takınmaya özen göstererek, "Sanırım öğleden sonranı pek değerlin Esdaile'le geçirdin," dedi.

Kafası önünde yürümekteki Sebastian bakışlarını kaldırıp ona baktı.

Bir süre duraladıktan sonra, “Bundan sana ne?” dedi.

“Öylesine.” Susan omuzlarını silkip hafifçe güldü. Ama içten içe kendine kızmış ve utanmıştı. Sebastian’ın hayvani işleri hakkında merak duymayacağına, öylesine canlı ve haz duyarak anlattığı o korkunç detayları dinlemeyeceğine dair kendi kendine kaç kez söz vermişti! Ama merakı hep baskın çıkıyor ve her seferinde hevesle dinliyordu. Sadece dinliyordu çünkü onun birisiyle sevişiyor olması Susan’a çok acı verici geliyordu. Ama aynı zamanda Sebastian’ın aşkını teoride ve hayalen paylaşıyor olmak ona ilginç şekilde heyecan verici geldiği ve aralarında bir tür hissi bağ, her ne kadar tam bir tatmin olmasa ve bir yönüyle korkunç olsa da iyi kötü zihnen bir kucaklaşma sağladığı için de dinliyordu.

Sebastian bakışlarını çevirmişti; ama şimdi aniden, sanki bir zafer kazanmış da ağzının payını vermiş gibi yüzünde tuhaf bir gülümsemeyle yeniden Susan’a döndü.

“Pekâlâ,” dedi. “Madem sordun. Bakire iffetini sarsarsa sakın beni suçlama.”

Kaba saba bir kahkaha patlatıp sonra burnunun kemerini sağ işaretparmağıyla dalgın bir şekilde sürte sürte, sessizce yürümeye devam etti. Susan bu hareketi nasıl da iyi bilirdi! Kesinlikle bir şiir yazdığının ya da hikâyesini birine en güzel şekliyle anlatabilmek için düşünmekte olduğunun işaretiydi.

Ah şu hikâyeler, şu sıradışı hikâyeler! Susan, Sebastian’ın yarattığı fantastik dünyalarda, en az gerçek hayatta yaşadığı kadar uzun süre ve yoğun bir şekilde yaşamıştı. Belki daha bile yoğun, çünkü gerçek dünyada kendi alelade kişiliğine dayanması gerekiyordu, oysa o hikâyelerin dünyasında, kendini Sebastian’ın zengin hayal gücüne teslim olmuş, Sebastian’ın söz akışına göre hareket ederken ve heyecanlanırken bulmaktaydı.

Susan’ın net bir şekilde anımsadığı ilk hikâye, Sebastian’ın ona Tenby’deki kumsalda, hani şu yaz (1917 yazı olmalı), ikisinin

birlikte üfledikleri doğum günü pastalarında beş mum varken anlattığıydı. Yosunların arasında eski, neredeyse yarısı yırtık, plastik bir top bulmuşlardı. Sebastian topu küçük bir su birikintisine götürmüş, içini dolduran kumları güzelce temizlemişti. Topun ıslak iç yüzeyinde sigil gibi kabarıklar vardı. Neden böyle şişmişti ki? Bunu sadece imalatçılar bilebilirdi. Beş yaşındaki bir çocuk için bu açıklanamaz bir gizemdi. Sebastian kabarıklardan birine işaretparmağıyla dokunmuştu. İşte bu göbek deliği diye fısıldamıştı. Gizlice, etrafta duyan var mı diye sağlarını sollarını kesmişlerdi: Göbek delikleri ağza alınmayacak şeylerdi. Sebastian, herkesin göbek deliği işte böyle içeri doğru açılır diye devam etmişti. Susan, “Nereden biliyorsun?” diye sorunca, Alice Hala kulağı ağrıdığında onu muayenehaneye götürdüğü vakit, Dr. Carter’ın küçük bir kıza ne yaptığını görünce öğrendiğini söyleyip durumu açıklamıştı. Kızı açmış –Dr. Carter’ın yaptığı buydu işte–, göbek deliğine içerden bakmak için koca bir bıçak ve çatala kıza açmıştı. Bıçak ve çatal için çok sertsen de işlerini, hani şu kasapların kemikleri kesmek için kullandığı testere gibi şeyle görüyorlardı. Susan korku dolu ve kuşkulu görününce, evet, gerçekten doğru söylüyorum, demişti, gerçekten doğrusu bu. Ve söylediğini doğrulamak istercesine topun iç yüzeyini parmağıyla kazımaya koyulmuştu. Yıpranmış plastik baskıyı yiyince iyice parçalanmıştı; parmak daha derine indikçe yara iyice açılmış, Susan için artık top olmaktan çıkıp küçük bir kızın göbek deliğine hatta bir anlamda kendi göbeğine dönüşmüştü. Sebastian durumu, daha da arzulu bir şekilde, Hı-hı-hı-hı-hı, hı-hı-hı, diyerek gırtlığında canlandırıyor. Ses kan dondurucu bir minvalde, etleri ayırdıkları nacağın kanlı cayırtısına benziyordu. Sonra, yeterince kestiklerinde seni açıyorlar, diye sürdürdü. İşte böyle, deyip yaralı topu ikiye ayırdı. Seni açtılar ve üst tarafını içe çevirdiler – bak şöyle; sonra göbek deliğini kirden kurtulsun diye sabun ve suyla ovaladılar. Sinirle gizemli kabarığı kazıdı ve tırnakları lastiğin üstünde, Susan’ın korkudan dilinin tutulmasına sebep olan, iç gıcıklayıcı

bir ses çıkardı. Susan bir çığlık kopardı ve kulaklarını elleriyle kapadı. Sonra yıllar yılı Dr. Carter'dan ödü patlamış, adamı ne zaman görse çığlığı basmıştı ve şimdi artık göbek deliği hakkındaki tüm o şeylerin saçma olduğunu bilse bile, adamın küçük siyah çantasını, odasındaki cam tüp, şişe ve nikel kaplı ıvrır zıvır aletlerle dolu kabinleri her gördüğünde içi öyle tarifi zor bir kaygıyla doluruyordu ki mantıklı düşünebilmek için büyük çaba gösterse de kurtulamıyordu bundan.

Dayısı John Barnack esnek seyahatler nedeniyle genelde aylar boyu uzaklarda olur, sol görüşlü bir gazeteye, Susan'ın babasının pek de hoşlanmadığı makaleler yazardı. Bu yüzden Sebastian hayatının büyük kısmını Alice Halasının gözetiminde ve onun çocukları arasında hemen hemen en yakını, en küçüğü ve aralarında sadece bir gün fark olan kızıyla geçirmişti. O küçük bedeni ve vaktinden önce gelişmiş, hararetli, hayallere yatkın zihni büyüdükçe, kıza anlattığı hikâyeler –ya da kızın tahrik edici varlığında kendisiyle ilişkilendirdikleri– gitgide daha karmaşıklaşmış ve koşullara bağlı hâle gelmişti. Bir zaman geldi ki bu hikâyeler, haftalar hatta aylar sürmeye başladı, araya eklenen hadiselerle bitmek bilmez bir seriye, okula gidip gelirken ya da okuldaki gazlı ocağın önünde oturup yemeklerini yerlerken veya kıştan kalma günlerde, büyükleri sıkıcı şekilde içerde oturmayı yeğlerken, bizimkiler otobüsün üstünde birlikte otururlarken kendiliğinden oluşan öykülere dönüştü. Mesela neredeyse bütün bir 1923 senesi boyunca kesintisiz süren bir destan – Larnimanlar destanı vardı. Ya da isim hep fısıltıyla ve ilk heceye vurgu acayip uzatılarak anıldığı için belki La–a–arnimanlar demeli. Bu La–a–arniman'giller, Hayvanat Bahçesi'ndeki aslan kafesinin altındaki merkezi bir mağaradan dört bir yana yayılan tünellerde yaşayan bir gulyabani ailesiydi.

Sebastian kendilerini Sibiry kaplanının kafesi önünde buldukları her seferde, “Dinle bak!” derdi.

“Dinle bak!” Sonra ayağını kaldırıma yapıştırırdı.